
SELVITYS BONUM PANKKI OYJ:N HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ 2018

SISÄLLYS

SELVITYS BONUM PANKKI OYJ:N HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ 2018	1
Sisällys.....	2
1. Johdanto ja sovellettavat säännökset	3
2. Ryhmärakenne	3
2.1 POP Pankki –ryhmä.....	3
2.2 POP Pankkien yhteenliittymä.....	4
3. Bonum Pankin hallintoelimet.....	4
3.1 Yhtiökokous.....	4
3.2 Hallitus.....	5
3.2.1 Hallituksen kokoonpano ja jäsenten valinta	5
3.2.2 Hallituksen monimuotoisuus	6
3.2.3 Riippumattomuus.....	6
3.2.4 Hallituksen tehtävät	6
3.2.5 Hallituksen kokouksia koskevat menettelytavat ja työjärjestys	6
3.2.6 Hallituksen nimitysvaliokunta	7
3.2.7 Hallituksen kokousten määrä 2017 ja jäsenten osallistuminen niihin	7
3.3 Bonum Pankin toimitusjohtaja.....	7
3.4 Luotettavuuden sopivuuden ja ammattitaidon arviointi	8
4. Konserniohjaus.....	8
5. Sisäinen valvonta	8
6. Riskien ja vakavaraisuuden hallinta	9
6.1. Riskien hallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteet	9
6.2 Riskien hallinnan prosessin pääpiirteet	9
6.3 Riskien hallinnan vastuut	9
6.4 Bonum Pankin riskienvalvonta.....	10
6.5 Keskusyhteisön riippumaton riskienvalvontatoiminto	10
7. Compliance	10
8. Sisäinen tarkastus	11
9. Tilintarkastus.....	11
10. Sisäpiirihallinto.....	11
11. Palkitseminen.....	11
12. Yhteiskuntavastuu.....	12

1. JOHDANTO JA SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET

Tämä selvitys on luottolaitoslain 7 luvun 7 §:ssä ja 8 luvun 15 §:ssä sekä arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu selvitys Bonum Pankki Oyj:n (Bonum Pankki, pankki) hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan toimintakertomuksesta erillisenä. Yhtiön hallitus käsitteli 16.1.2019 tämän hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä Bonum Pankin tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus ovat saatavilla Bonum Pankin internetsivuilla www.bonumpankki.fi.

Bonum Pankin toimintaa säätelevät Euroopan Unionin lainsäädäntö ja sääntely, kansallinen lainsäädäntö ja sääntely sekä viranomaismääräykset ja -ohjeet. Kansallisista laeista keskeisiä ovat laki luottolaitostoiminnasta, laki talletuspankkien yhteenliittymästä, osakeyhtiölaki ja arvopaperimarkkinalaki. Bonum Pankin toiminnassa noudatetaan tässä ohjeessa kuvattuja hallinnointiperiaatteita ja yhteenliittymän sisäisiä ohjeita.

Bonum Pankki kuuluu jäsenluottolaitoksena POP Pankkien yhteenliittymään. Bonum Pankki on yhteenliittymän keskusyhteisön POP Pankkiliiton täysin omistama tytäryhtiö. Bonum Pankki toimii yhteenliittymään kuuluvien osuuspankkien keskusluottolaitoksena.

Yhteenliittymän keskusyhteisö ohjaa jäsenluottolaitoksia talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (yhteenliittymälaki) mukaisesti. Yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk:n hallitus vahvistaa hallinto- ja ohjausjärjestelmän kuvauksen, joka päivitetään sääntelyn tai viranomaisvaateen muuttuessa.

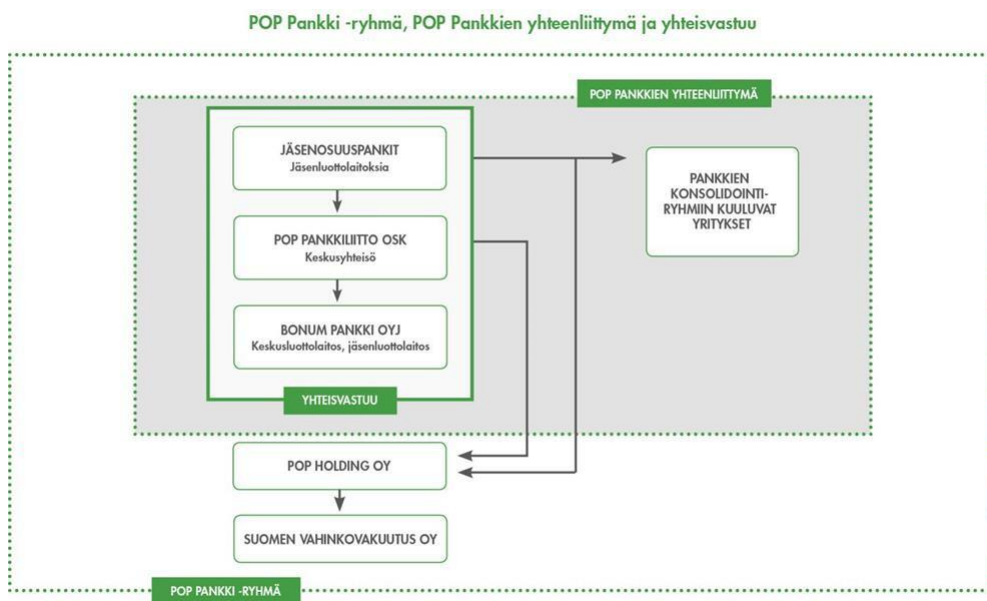
2. RYHMÄRAKENNE

2.1 POP PANKKI –RYHMÄ

POP Pankki –ryhmä muodostuu POP Pankkien yhteenliittymästä ja sellaisista yhteisöistä, joissa yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaisa tarkoitettu määräysvalta.

POP Pankki –ryhmän muodostavat POP Pankkien yhteenliittymä ja muut POP Pankki –ryhmään kuuluvat yhteisöt. Yhteenliittymään kuulumattomat POP Pankki –ryhmän yhteisöt ovat muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävämpiä ovat POP Holding Oy ja Suomen Vahinkovakuutus Oy.

Yhteenliittymässä jäsenluottolaitoksilla ja keskusyhteisöllä on keskinäinen yhteisvastuu yhteenliittymälaisa kuvatulla tavalla. POP Pankki-ryhmän juridinen rakenne on kuvattu alla olevassa kuvassa:

2.2 POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄ

POP Pankkien yhteenliittymä on yhteenliittymälain mukainen talletuspankkien yhteenliittymä.

POP Pankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk, sen konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset, keskusyhteisön jäsenluottolaitokset sekä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt omistavat yhdessä yli puolet.

Bonum Pankki kuuluu jäsenluottolaitoksena POP Pankkien yhteenliittymään.

Talletuspankkien yhteenliittymässä

- keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitoksiaan yhteenliittymälain mukaisesti;
- yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdisteltyä omien varojen vähimmäismäärää ja maksuvalmiutta valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla yhteenliittymälain mukaisesti;
- keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja jäsenluottolaitokset ovat velvolliset osallistumaan yksittäisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin ja keskusyhteisön yksittäisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun yhteenliittymälain mukaisesti.

Yhteenliittymän keskusyhteisö laatii yhteenliittymälain 9 §:ssä tarkoitetun yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen.

Keskusyhteisöllä on yhteenliittymälain mukaisesti velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa niille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Lisäksi keskusyhteisöllä on oikeus vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi niiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk:n jäsenpankit päättävät liiton osuuskunnan kokouksessa POP Pankki -ryhmän strategian, joka asettaa tavoitteita ja painotuksia toiminnalle. POP Pankkiliitto toimii vahvistetun strategian mukaisesti jäsenluottolaitoksia ohjatessaan.

Keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk:n tytäryhtiönä Bonum Pankilla ei liiton sääntöjen mukaan ole äänioikeutta POP Pankkiliiton osuuskunnan kokouksessa.

3. BONUM PANKIN HALLINTOELIMET

3.1 YHTIÖKOKOUS

Bonum Pankin ylin päätösvalta on yhtiökokouksella, jossa POP Pankkiliitto osk ainoana omistajana käyttää päätösvaltaa.

Yhtiökokous päättää muun muassa tilinpäätöksen vahvistamisesta, hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnasta ja erottamisesta sekä näille maksettavista palkkioista.

Hallitus kutsuu koolle yhtiökokouksen. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden (6) kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan osakkeenomistajille todistettavasti kirjallisesti aikaisintaan neljä (4) viikkoa ja viimeistään yhtä (1) viikkoa ennen kokousta.

Kokouksessa on esitettävä

1. tilinpäätös ja toimintakertomus;
2. tilintarkastuskertomus;

päätettävä

3. tilinpäätöksen vahvistamisesta;
4. toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen tai konsernitaseen mukainen voitto tai tappio antaa aihetta;
5. vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
6. hallituksen jäsenten lukumäärästä ja palkkiosta;
7. tilintarkastajan palkkioista;

valittava

8. hallituksen varsinaiset jäsenet;
9. tilintarkastaja; sekä

käsiteltävä

10. muut kokouskutsussa mainitut asiat.

3.2 HALLITUS

3.2.1 Hallituksen kokoonpano ja jäsenten valinta

Bonum Pankin hallitukseen kuuluu vähintään neljä (4) ja enintään kahdeksan (8) varsinaista jäsentä. Hallituksessa ei ole varajäseniä.

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallituksen jäsenvalintoja ja palkkioita koskevat esitykset valmistelee nimitysvaliokunta.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen varsinaiset jäsenet 2018:

Kirsi Salo (pj)*	toimitusjohtaja
Pekka Lemettinen (pj)**	toimitusjohtaja
Hanna Linna	toimitusjohtaja
Timo Hulkko***	johtaja
Arvi Helenius****	lakiasiainjohtaja
Mikael Zilliacus	lakiasiainjohtaja

*29.1.2018 saakka

** 30.1.2018 alkaen

***11.10.2018 saakka

****19.10.2018 alkaen

3.2.2 Hallituksen monimuotoisuus

Hallituksella on oltava sen tehtävien kannalta riittävästi ja monipuolisesti osaamista ja kokemusta pankin liiketoiminnasta ja siihen liittyvistä riskeistä. Hallituksen kokoonpanon monimuotoisuudella tavoitellaan optimaalista kykyä kehittää ja hoitaa pankin tehokkuutta, kilpailukykyä ja riskienhallintaa.

Hallituksen jäsen ehdokkaiden pätevyysarviointi tehdään ennalta määritellyjä ja neutraaleja valintaperusteita noudattaen. Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tarpeellinen osaaminen on kulloinkin edustettuna.

Sukupuolten tasapuolinen edustus hallituksessa on yksi monimuotoisuuden tärkeä ulottuvuus. Hallitus on hyväksynyt tavoitteen sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta sekä laatinut toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään.

Hallituksen jäsenillä tulee olla edellytykset tehtävän menetykselliseen hoitamiseen ja riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Pankin hallitus on määritellyt muille hallituksen jäsenyksille enimmäislukumäärän.

3.2.3 Riippumattomuus

Bonum Pankin hallituksen jäsenten enemmistön tulee olla riippumattomia pankista. Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuuden. Vuonna 2018 kaikki hallituksen jäsenet olivat riippumattomia pankista.

3.2.4 Hallituksen tehtävät

Hallitus huolehtii pankin hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä (yleistoimivalta).

Hallitus varmistaa, että pankissa noudatetaan POP Pankkien yhteenliittymälle vahvistettua strategiaa, POP Pankkien yhteenliittymän sitovia ohjeita ja yleisiä toimintaperiaatteista sekä muita yhteisesti sovittuja ohjeita ja määräyksiä.

Hallitus ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa, hyväksyy pankin strategiset tavoitteet ja riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toimivuuden.

Hallituksen tehtävänä on valita ja tarvittaessa vapauttaa toimitusjohtaja ja vahvistaa tämän toimitusjohtajan, sekä määrätä toimitusjohtajan sijainen sekä valvoa toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa.

Hallitus vastaa luotettavan hallinnon, vakavaraisuuden hallinnan, riskienhallinnan ja niiden sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja riittävien resurssien varmistamisesta. Hallitus pyrkii huolehtimaan vastuustaan määrittelemillään toimintatavoilla, organisoimista koskevilla ohjeilla, vastuiden määrittelyllä sekä jatkuvalla seurannalla.

Hallituksen tulee johtaa pankkia ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti. Pankki ei saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa pankin vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Hallituksen on hoidettava pankin asioita lakien, Finanssivalvonnan antamien määräysten sekä yhteenliittymän ohjeistuksen mukaisesti. Hallituksen toimivalta on yleinen.

Hallitustyöskentelynsä tehokkuuden takaamiseksi hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan.

3.2.5 Hallituksen kokouksia koskevat menettelytavat ja työjärjestys

Hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan vuosittain järjestäytymiskokouksessa, joka on hallituksen ensimmäinen kokous hallitusten jäsenten valitsemiskokouksen jälkeen.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajansa tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajansa kutsusta. Hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa. Kokous on kutsuttava koolle, jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien enemmän kuin puolet sen jäsenten koko lukumäärästä on saapuvilla. Määrä lasketaan valituista hallituksen jäsenistä.

Hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, jollei yhtiöjärjestyksessä edellytetä määräenemmistöä. Jos äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Jos äänet menevät puheenjohtajan vaalissa tasan, eikä hallitusta valittaessa tai yhtiöjärjestyksessä ole määrätty muuta, vaali ratkaistaan arvalla.

Hallituksen kokouksista laaditaan aina pöytäkirja, jonka kokouksen puheenjohtaja, pöytäkirjan tarkastaja ja sihteeri allekirjoittavat.

Hallitus kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa ja aina tarvittaessa.

3.2.6 Hallituksen nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on mm. avustaa hallitusta tai yhtiökokousta hallituksen jäsenten sekä toimivan johdon ehdollepanoa ja valintaa koskeissa asioissa. Lisäksi se valmistelee hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan palkkioita koskevia asioita.

Pankin hallitus asettaa nimitysvaliokunnan vuosittain yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä järjestäytymiskokouksessaan. Nimitysvaliokuntaan kuuluu neljä jäsentä. Pankin hallitus nimittää valiokuntaan keskuudestaan kaksi jäsentä. POP Pankkiliiton hallitus nimittää valiokuntaan kaksi jäsentä. Nimitysvaliokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan tulee olla toinen POP Pankkiliiton nimittämistä henkilöistä.

Bonum Pankin nimitysvaliokunnalle on hyväksytty työjärjestys.

3.2.7 Hallituksen kokousten määrä 2018 ja jäsenten osallistuminen niihin

Vuoden 2017 aikana hallitus piti 19 kokousta. Jäsenet osallistuivat niihin seuraavasti:

Kirsi Salo (pj)	3/3
Pekka Lemettinen	19/19
Hanna Linna	18/19
Timo Hulkko	15/15
Arvi Helenius	4/4
Mikael Zilliacus	19/19

3.3 BONUM PANKIN TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan tehtävänä on vastata pankin operatiivisesta johtamisesta ja juoksevasta hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan tehtävänä on pankin toistuvien toimintojen järjestäminen, johtaminen ja valvominen, ylempien toimielimien päätösten täytäntöönpanosta huolehtiminen, pankin toimintojen suunnittelu ja henkilöstöhallinto. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että pankin päivittäiset tehtävät suoritetaan taloudellisesti sekä pankin kehityksen, kilpailukyvyn ja toiminnan jatkuvuuden turvaavalla tavalla.

Toimitusjohtajalla on oikeus edustaa pankkia sellaisessa asiassa, joka kuuluu hänen tehtäviinsä lain ja yhtiöjärjestyksen sekä tämän ohjeen mukaisesti. Toimiin, jotka ovat pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, mikäli hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle on annettava toimenpiteestä tieto niin pian kuin mahdollista.

Toimitusjohtajalla on oikeus ottaen huomioon hallituksen antamat ohjeet, noudattaen tarpeellista harkintaa ja järjestämällä riittävä raportointi delegoida toimivaltaansa liiketoiminta-alueiden johtajille ja yksittäisille toimihenkilöille siinä laajuudessa kuin juoksevan toiminnan tehokas hallinto sitä edellyttää.

Toimitusjohtaja ei voi kuulua Bonum Pankin hallitukseen. Toimitusjohtajalla on kuitenkin oikeus olla hallituksen kokouksissa läsnä ja käyttää siellä puheoikeutta, ellei hallitus määrättyissä tapauksissa toisin päättä.

Bonum Pankin toimitusjohtajana toimi vuonna 2018 Anders Dahlqvist 16.1.2018 saakka, väliaikaisena toimitusjohtajana Marjo Orrenmaa 17.1.2018-28.1.2018, väliaikaisena toimitusjohtajana Kirsi Salo 29.1.2018-12.12.2018 ja toimitusjohtajana Pia Ali-Tolppa 13.12.2018 alkaen. Toimitusjohtajan sijaisena toimi Lassi Vepsäläinen

3.4 LUOTETTAVUUDEN SOPIVUUDEN JA AMMATTITAIIDON ARVIOINTI

Pankin hallituksen jäsenellä ja toimivaan johtoon kuuluvalla tulee olla luottolaitoksen liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta sellainen osaaminen ja kokemus kuin henkilön tehtävään sekä luottolaitoksen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden on tarpeen.

Luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon arviointi (ns. Fit & Proper -arvio) tehdään hallituksen jäsenistä, toimitusjohtajasta ja toimitusjohtajan sijaisesta. Lisäksi arviointi tehdään kaikista johtoryhmän jäsenistä ja compliance toiminnosta vastaavasta henkilöstä.

Arviointi tehdään aina kun uusi henkilö valitaan edellä mainittuun tehtävään. Lisäksi arviointi tehdään silloin, kun henkilö valitaan uudelleen jatkamaan aiempaa tehtäväänsä, jos aiemmasta arvioinnista on kulunut 3 vuotta. Arviointi tehdään aina myös, jos henkilön luotettavuus, sopivuus tai ammattitaito asetetaan kyseenalaiseksi.

Bonum Pankin hallitus on vahvistanut ohjeen luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon arvioinnista.

4. KONSERNIOHJAUS

POP Pankkiliitto osk:n konsernissa emoyhtiö POP Pankkiliitto osk:n ja tytäryhtiö Bonum Pankki Oyj:n hallintoelimet hoitavat niille lain, viranomaismääräysten, sääntöjen tai yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvia tehtäviä.

Bonum Pankki ottaa päätöksenteossaan huomioon emoyhtiön antamat linjaukset, jotka voivat koskevat mm. yhtiön toiminnan tavoitteita, riskinottoasoa, brändiä ja yhteistyökumppanuuksia. POP Pankkiliiton hallitus seuraa säännöllisesti ja tarvittaessa päivittää ko. linjauksia.

Bonum Pankin on ennen päätöksentekoa saatava POP Pankkiliiton hallituksen hyväksyntä mm. seuraaville päätöksille:

- toiminnan luonteen tai laajuuden olennainen muuttaminen;
- päätökset, joilla on huomattava vaikutus pääomittamistarpeeseen;
- yhteistyökumppanuudet, jotka poikkeavat emoyhtiön antamista linjauksista.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimittämis- ja vapauttamisprosessissa Bonum Pankin hallituksen on kuultava POP Pankkiliiton hallitusta.

POP Pankkiliiton toimitusjohtaja huolehtii siitä, että Bonum Pankki tulee informoiduksi kaikista sellaisista POP Pankkiliiton tekemistä päätöksistä, jotka vaikuttavat Bonum Pankin toimintaan.

5. SISÄINEN VALVONTA

Toiminnan johtamisen perustana on tehokkaan ja luotettavan sisäisen valvonnan järjestäminen. Sisäinen valvonta käsittää taloudellisen ja muun valvonnan. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että Bonum Pankki toteuttaa suunnitelmallisesti ja tehokkaasti ylimmän johdon vahvistamia tavoitteita ja menettelytapoja. Sisäisellä valvonnalla pyritään varmistumaan siitä, että organisaatio toimii säännösten mukaisesti, hallitsee riskejä kattavasti ja, että organisaation toiminta on tehokasta ja luotettavaa.

Sisäistä valvontaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla. Sisäistä valvontaa toteuttavat osaltaan hallitus, toimitusjohtaja, muu johto ja henkilökunta ja liiketoiminnasta riippumattomasti riskienvalvonta ja compliance.

Osana sisäistä valvontaa on yhteenliittymässä toteutettu rikkomusten ilmoittamista koskeva järjestely, jossa pankin palveluksessa olevat voivat ilmoittaa sisäisesti riippumattoman kanavan kautta keskusyhteisössä tai

jäsenluottolaitoksessa tapahtuneista, finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta (whistle blowing).

Bonum Pankin hallitus on vahvistanut ohjeen sisäisen valvonnan järjestämisestä.

6. RISKIEN JA VAKAVARAIKUUDEN HALLINTA

Bonum Pankin riskienhallinta ja vakavaraisuuden hallinta on olennainen osa pankin päivittäistä liiketoiminnan johtamista ja sisäistä valvontaa.

Bonum Pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastaamaan riskien yhteismäärää. Riskejä koskeva ohjeistus ja päätöksenteko noudattavat terveitä ja varovaisia liiketoiminnan periaatteita. Riskienhallinnan periaatteiden rikkomiseen puututaan sovittujen toimintamallien mukaisesti.

6.1. RISKIEN HALLINNAN JA VAKAVARAIKUUDEN HALLINNAN TAVOITTEET

Bonum Pankin riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaikki merkittävät liiketoiminnasta aiheutuvat riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja että niitä valvotaan säännöllisesti ja että ne ovat oikeassa suhteessa pankin riskinkantokykyyn. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että pankki ei ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä muodostuisi oleellista uhkaa pankin, keskusyhteisön tai koko yhteenliittymän vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa Bonum Pankin pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan pankin liiketoiminsuunnitelman toteuttamisesta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan pankin jatkuva ja häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta.

6.2 RISKIEN HALLINNAN PROSESSIN PÄÄPIIRTEET

Bonum Pankin vakavaraisuuden hallinta perustuu yhteenliittymän keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamiin vakavaraisuuden hallinnan periaatteisiin, sekä keskusyhteisön hallituksen kaikille jäsenluottolaitoksille vahvistamiin pääomasuunnittelun menetelmiin. Bonum Pankin hallitus on vahvistanut pankille systemaattisen vakavaraisuuden hallinnan prosessin sekä likviditeetin riittävyyden arviointiprosessin, jotka kytkeytyvät kiinteästi koko yhteenliittymän ja muiden jäsenluottolaitosten liiketoiminnan suunnitteluun.

Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Pääomasuunnitelman laatimisessa käytetään keskusyhteisön riskienhallinnan määrittelemiä laskentamenetelmiä. Pankki asettaa riskistrategiassaan rajoitteet olennaisille riskitasoille, joita valvotaan liiketoiminnasta riippumattomasti sisäisen valvonnan periaatteiden mukaisesti.

6.3 RISKIEN HALLINNAN VASTUUT

Bonum Pankin hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, ohjeet ja rajoitteet liiketoiminnan riskitasoille sekä riskinottovaltuudet keskusyhteisön antamia sitovia ohjeita noudattaen. Hallitus vahvistaa pankin riskistrategian, joka linjaa liiketoiminnan riskinottohalukkuuden ja asettaa riskirajoitteet. Hallitus vastaa ennakoivasta pääomasuunnittelusta sekä vakavaraisuuden hallinnan ja ennakoivan pääomasuunnittelun soveltamisesta osaksi luotettavaa hallintoa ja muuta ohjausta. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta. Hallitus asettaa tavoitetaso, jolla vakavaraisuus halutaan pitää sekä vahvistaa riskiprofiiliin edellyttämän pääomatason ja -rakenteen.

Toimiva johto vastaa päivittäisen liiketoiminnan riskienhallinnasta riskirajoitteiden ja riskinottovaltuuksien puitteissa. Toimiva johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan sekä riskienhallinnan käytännön toteutuksesta, jatkuvasta seurannasta ja valvonnasta sekä raportoinnista yhteenliittymän hallitukselle. Toimiva johto myös huolehtii siitä, että vakavaraisuuden hallintaan liittyvät vastuut, valtuudet, prosessit ja raportointisuhteet on selkeästi määritetty ja riittävästi kuvattu ja että työntekijät tuntevat työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa vakavaraisuuden hallinnan kokonaisuuden, siihen liittyvät prosessit ja menetelmät.

6.4 BONUM PANKIN RISKIENVALVONTA

Bonum Pankin riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on liiketoiminnan riskirajoitteiden ja vakavaraisuuden valvonta sekä raportointi hallitukselle ja yhteenliittymän keskusyhteisön riippumattomalle riskienvalvontatoiminnolle. Bonum Pankin riskienvalvonnan tehtävänä on muodostaa kokonaisvaltainen näkemys yhteenliittymän jäsenluottolaitosten keskusluottolaitospalveluiden ja pankin muun liiketoiminnan sisältämistä riskeistä, ja tuottaa niistä ajantasaista informaatiota Bonum Pankin hallitukselle. Riskienvalvonta kehittää riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja valvontaan keskusyhteisön antamien periaatteiden mukaisesti.

6.5 KESKUSYHTEISÖN RIIPPUMATON RISKIENVALVONTATOIMINTO

Keskusyhteisön toteuttama riskienhallinta perustuu yhteenliittymälakiin ja keskusyhteisön sääntöihin. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jotka koskevat kaikkia jäsenluottolaitoksia ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvia yrityksiä.

Yhteenliittymän keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksille on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajoja, joilla varmistetaan siitä, että yksittäisen jäsenluottolaitoksen ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa.

Keskusyhteisön hallitus vahvistaa ja päivittää säännöllisesti Vakavaraisuuden hallintaa koskevan ohjeistuksen. Ohjeissa kuvataan vakavaraisuuden hallinnan periaatteet yhteenliittymässä.

POP Pankkiliitto osk yhteenliittymän keskusyhteisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisesti riskienhallintajärjestelmien riittävyttä ja toimivuutta kaikissa jäsenluottolaitoksissa. Yhteenliittymän keskusyhteisöön on perustettu seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokas ja kattava sisäinen valvonta kaikille yhteenliittymän jäsenluottolaitoksille:

- Riippumaton riskien valvontatoiminto
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (Compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Keskusyhteisön riippumaton riskienvalvontatoiminto valvoo yhteenliittymän ohjausrajojen noudattamista sekä kehittää riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja seurantaan liittyen.

7. COMPLIANCE

Pankin compliance-toiminnon tavoitteena on varmistaa, että pankin kaikissa toiminnoissa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä, POP Pankkien yhteenliittymän ohjeita ja yleisiä toimintaperiaatteita sekä pankin omia ohjeita. Compliance-toiminto laatii vuosittain toimintasuunnitelman, joka käsitellään pankin hallituksessa.

Compliance-toiminnon tavoitteena on omalta osaltaan vähentää pankin liiketoimintaan liittyviä taloudellisia tappioita, jotka voivat olla seurauksena säännösten noudattamatta jättämisestä, valvovan viranomaisen määräämistä sanktioista, yrityskuvan heikkenemisestä tai maineen menettämisestä.

Bonum Pankin toiminnan peruslähtökohtana on asiakkaiden ja markkinoiden luottamus. Voimassaolevan lainsäädännön, viranomaisten antamien ohjeiden ja määräysten sekä markkinoiden itsesääntelyn huolellinen noudattaminen ylläpitää osaltaan tätä luottamusta.

Pankin hallituksella ja toimivalla johdolla on vastuu sääntelyn noudattamisesta. Compliance-toiminto avustaa hallitusta, toimivaa johtoa ja muita toimintoja säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa ennakoivalla neuvonnalla sekä säännösten, sopimusten ja menettelytapojen noudattamisen valvonnalla.

Compliance-toiminto raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan säännöllisesti Bonum Pankin hallitukselle ja toimivalle johdolle. Toiminnasta raportoidaan myös keskusyhteisön compliance-toiminnolle osana ryhmätasoisia raportointia. Raportit lähetetään tiedoksi keskusyhteisön compliance officerille.

Bonum Pankin hallitus on vahvistanut compliance-toiminnon toimintaperiaatteet.

8. SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus on riippumatonta, objektiivista arviointi- ja varmistustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea keskusyhteisön hallintoneuvostoa ja Bonum Pankin ja keskusyhteisön hallituksia ja toimivaa johtoa tavoitteiden saavuttamisessa, tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta Bonum Pankin ja koko yhteenliittymän osalta vastaa keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö.

Bonum Pankkia koskevat tarkastushavainnot raportoidaan Bonum Pankin hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Sisäinen tarkastus raportoi lisäksi säännöllisesti toiminnastaan ja havainnoistaan keskusyhteisön hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle (hallintoneuvostolle), hallituksen tarkastusvaliokunnalle (keskusyhteisön hallitukselle) ja toimitusjohtajalle.

Bonum Pankin hallitus on vahvistanut sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet.

Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan yleisesti hyväksytyjä sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja ja eettisiä periaatteita.

9. TILINTARKASTUS

Bonum Pankilla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla KHT-tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan valitsee yhtiökokous. Tilintarkastajan toimikausi on kalenterivuosi.

Yhtiön varsinaisena tilintarkastajana on vuonna 2018 toiminut KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Johanna Gråsten 3.4.2018 asti, josta alkaen päävastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Tia-Kaisa Kataja.

Tilintarkastajalle maksettiin vuonna 2018 palkkioita tilintarkastuksesta 13.596,02 euroa. Tilintarkastajalle ei ole maksettu palkkioita tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista.

10. SISÄPIIRIHALLINTO

Bonum Pankilla on listatun joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskijana ohjeistus, joka sisältää määräyksiä sisäpiiritiedosta, sen käsittelystä, kielletystä sisäpiiritiedon käytöstä, sisäpiiriluetelosta, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista ja ilmoitusvelvoitteista sekä sisäpiirihallinnosta. Hallitus on vahvistanut ohjeistuksen.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet perustuvat muun muassa markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön ja Finanssivalvonnan antamaan sääntelyyn.

11. PALKITSEMINEN

Bonum Pankin hallitus vastaa palkitsemisasiosta. Bonum Pankilla ei ole palkitsemisjärjestelmän hallinnointia varten hallituksen nimeämää palkitsemisvaliokuntaa. Sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi pankin liiketoiminnan suppeuden vuoksi. Bonum Pankin hallitus valvoo palkitsemisjärjestelmän noudattamista sekä arvioi sen toimivuutta vuosittain.

Palkitsemisjärjestelmän tulee olla pankin liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukainen ja sen tulee vastata pankin pitkän aikavälin etua. Sen tulee myös olla sopusoinnussa pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa sekä edistää niitä.

Bonum Pankissa kenenkään palkkionsaajan muuttuva palkkio ei voi ylittää 50.000 euroa yhden vuoden ansaintajaksolta. Pankki voi päättää muuttuvien palkkioiden maksamatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain siinä tapauksessa, että pankin vakavaraisuus on heikentynyt alle 13 %:iin.

Palkansaajalle maksettava eroraha tai muu korvaus voidaan maksaa, jos palvelussuhde päättyy ennenaikaisesti. Maksamisessa otetaan huomioon yllä mainitut periaatteet ja maksamisperusteet laaditaan siten, ettei korvaus johda epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen. Korvauksen maksamisesta päättää hallitus.

Pankin palkitsemisjärjestelmässä muuttuvat palkkiot voivat olla enintään 20 % kiinteästä vuosipalkasta.

Valvontatoiminnoissa työskentelevän henkilön palkkio ei ole riippuvainen sen liiketoiminnan tuloksesta, jota hän valvoo.

Pankin muuttuviin palkkioihin sovelletaan seuraavia periaatteita:

1. Muuttuvien palkkioiden maksuperusteet päätetään ja tiedotetaan palkkionsaajille etukäteen. Ilman etukäteen asetettua ja tiedotettua maksuperustetta hallitus voi kuitenkin palkita työntekijää poikkeuksellisen hyvästä suorituksesta enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavalla palkkiolla;
2. Palkkion on perustuttava kokonaisarviointiin palkkionsaajan ja asianomaisen toiminnon suorituksesta. Suoritusta arvioitaessa on huomioitava se, miten suoritus on toteutunut pitkällä aikavälillä;
3. Maksettavien palkkioiden määrissä on otettava huomioon ainakin arviointihetkellä tiedossa olevat sekä tulevat riskit, pääomakustannukset ja tarpeellinen maksuvalmius;
4. Oikeus muuttuvaan palkkioon voi syntyä palkkionsaajalle ja se voidaan maksaa hänelle vain, jos palkkionsaaja ei ole menetellyt luottolaitosta velvoittavien säännösten, ohjeiden tai luottolaitoksen määrittelemien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen vastaisesti taikka teollaan tai laiminlyönnillään myötävaikuttanut tällaiseen menettelyyn. Muuttuva palkkio on myös voitava jättää maksamatta tai periä takaisin, jos kyseinen menettely tulee luottolaitoksen tietoon vasta palkkion määräytymisen tai maksamisen jälkeen;
5. Pankki voi sitoutua ehdottomaan (ei takaisin perimisen mahdollisuutta) palkkion maksamiseen ainoastaan erityisen painavista syistä ja edellyttäen, että luvattu palkkio kohdistuu ainoastaan palkkionsaajan palvelussuhteen ensimmäiseen vuoteen.

Pankissa pidetään luetteloja seuraavista henkilöistä ja heille maksetuista palkkioista:

1. Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet,
2. Muu henkilö, jonka toiminnalla on olennainen vaikutus keskusyhteisön tai yhteenliittymän riskiasemaan,
3. Henkilöt, jotka työskentelevät riskien valvontatoiminnossa
4. Riskienhallintatehtävissä ja compliance-toiminnossa työskentelevät henkilöt,
5. Muu henkilö, jonka palkkioiden kokonaismäärä ei merkittävästi poikkea 1 ja 2 kohdissa tarkoitetulle henkilölle määräytyvän palkkion kokonaismäärästä

12. YHTEISKUNTAVASTUU

Osuustoiminnalliseen POP Pankki –ryhmään on sisäänrakennettu yhteiskuntavastuu. POP Pankin arvona on sekä asiakkaan että toimintaympäristön hyvinvoinnin edistäminen. Tätä POP Pankki –ryhmä toteuttaa kaikessa toiminnassaan jokapäiväisinä pieninä tekoina. Myös pankin terveestä liiketoiminnasta ja kannattavuudesta huolehtiminen on osa yhteiskuntavastuuta. Vakavarainen kannattava pankki pystyy hoitamaan yhteiskunnalle välttämätöntä rahoituksen välittämisen tehtävänsä.